

hudobný život

ROČNÍK LIV

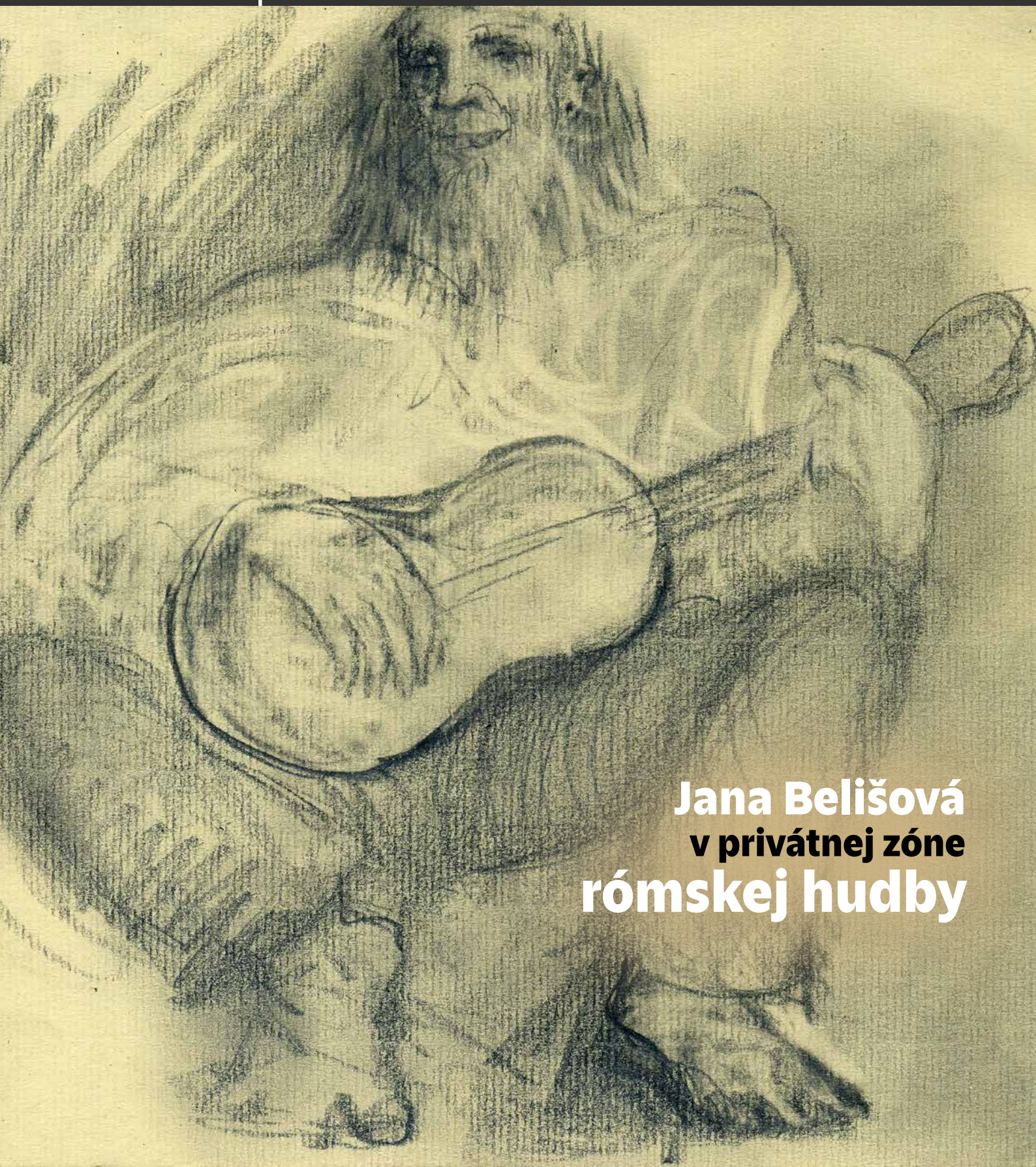
6

2022

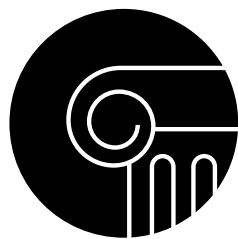
2,50 €

hudobné entrum
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

Kríza v Opere SND pokračuje / 70 rokov konzervatórií v Žiline a v Košiciach / **Na chate:**
P. Zagar a V. Lovranová o I. Pogoreličovi / **rozhovory:** Alia amnis, M. Budoš / koncerty, CD...

Jana Belišová
v privátnej zóne
rómskej hudby

Pro musica nostra Sarossiensis

IV. ročník

16. 6. 2022 | štvrtok | 18:00

PETROVANY

Barokovo-klasicistický kaštieľ

MÁRIA TAJTÁKOVÁ *soprán*

EVA GARAJOVÁ *mezzosoprán*

MARIAN LAPŠANSKÝ *klavír*

DVOŘÁK

17. 6. 2022 | piatok | 18:00

FINTICE

Erbová sála rodu Dessewfy

KOMORNÝ SÚBOR LE NUOVE MUSICHE

RICHARD ZÁVADA *lutna, baroková gitara, teorba*

VLADIMÍR TŘEBICKÝ *perkucie*

MAREK KUBÁT *baroková gitara, arcilutna*

ANONYM, ROBINSON, PILKINGTON,

JOHNSON, CALVI, KAPSPERGER, KUBÁT,

DE MURCIA, SANZ

18. 6. 2022 | sobota | 18:00

BREŽANY

Grécko-katolícky kostol

sv. Lukáša

SPECTRUM QUARTET

JÁN KRUŽLIAK ML. I. *husle*

MIROSLAV VILHAN II. *husle*

PETER DVORSKÝ *viola*

BRANISLAV BIELIK *violončelo*

SUCHOŇ, ZELJENKA, SLOBODA, ALBRECHT

19. 6. 2022 | nedeľa | 18:00

HERMANOVCE

Péchy Castle

CZECH BRASS

MAREK ZVOLÁNEK *trúbka*

MARTIN PAVLUŠ, ONDŘEJ JURČEKA *trúbky*

LUKÁŠ MOŤKA, STANISLAV PENK *trombóny*

PAVEL DEBEF *bastrombón*

KAREL MALIMÁNEK *tuba*

CHARPENTIER / PENK, VEJVANOVSKÝ /

HUGO, J. S. BACH / KOPTA, J. S. BACH / GE-

MROT, HÄNDEL / MOŤKA, MOZART / KOPTA,

ČAJKOVSKIJ / MOŤKA, VERDI / KOPTA,

RODRIGO / HLOUCAL, BIZET / KOPTA

20. 6. 2022 | pondelok | 18:00

HANUŠOVCE

NAD TOPĽOU

Veľký kaštieľ

KOMORNÝ SÚBOR STARCK COMPAGNAY

TOMASZ ŚLUSARCZYK *trúbka*

MICHAŁ TYRAŃSKI *trúbka*

ZBIGNIEW PILCH *husle*

RADOSŁAW KAMIENIARZ *husle*

DYMITR OLSZEWSKI *viola*

BARTOSZ KOKOSZA *violončelo*

MAREK TOPOROWSKI *čembalo*

Tromba Gloriosa, Splendor Musicae

Austriae et Bohemiae

VEJVANOVSKÝ, BIBER, MIELCZEWSKI,

RITTLER, SCHMELZER, ALBRICI

21. 6. 2022 | utorok | 18:00

FRIČOVCE

Renesančný kaštieľ

KATEŘINA ENGLICHOVÁ *harfa*

VILÉM VEVERKA *hoboj*

RAVEL / KVĚCH, HASSELMANS,

VEJVODA, HYBLER, DEBUSSY

22. 6. 2022 | streda | 18:00

PREŠOV

Dvorana

Evanjelického kolégia

QUASARS ENSEMBLE

IVAN BUFFA *umelecký vedúci*

DEBUSSY, GAVRILEC, BIZET / ZORI,

RAVEL, SAINT-SAËNS

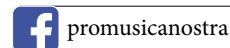
**Festival sa koná pod záštitou predsedu
Prešovského samosprávneho kraja
Milana Majerského**

Predpredaj vstupeniek: www.ticketportal.sk

Petrovany: +421 907 465 545 / Fintice: +421 948 288 332 /

Hermanovce: +421 904 604 999 / Fričovce: +421 51 791 10 67 /

a hodinu pred koncertom v mieste jeho konania

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená!

**Všetky podujatia sa realizujú v súlade s aktuálnymi pandemickými opatreniami
Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky**

ORGANIZÁTORI

S FINANČNÝM
PRÍSPEVKOM

PARTNERI PODUJATIA

Grickanická farma
Ochrana Prerodby
Bohoričský Kľanov

PARTNER

MEDIÁLNI PARTNERI

Editorial

Čas nám nejako zdrazil. Život medzi odchádzajúcimi obrazmi pandémie a vynárajúcimi sa príznakmi tretej svetovej nabral na obrátkach. V roztočenej špirále sa miňajú turistické ponuky a na hudobné lokality ktosi euforicky vystrelil akcie ako lacné trblietavé párty konfety... Pandemické prebytky premiešané s novinkami. Jasné, že skonsumovať sa to všetko naraz nedá, a tak to trochu pripomína odpadkový kôš mestskej domácnosti v blahobytnnej spoločnosti. Vraj treba žiť v prítomnosti, naplno, „kým sa dá“, valí sa odšadiaľ... Čakám, kedy už hudobná pospolitost pocíti tú katarznú ťažobu v žalúdku, kedy organizátori i publikum vytriezvejú z ošiaľu postkovidového otvorenia. Kedy to *žiť naozaj* začne byť aj skutočným žitím v prítomnosti. V kvalite, intenzite, v ponore, v hlbokom zážitku, ktorý môže byť aj šokujúci, vytrhávajúci z pohodlia a ktorý dokáže naštrbiť už dlho vládnuce konzumné vnímanie éry interpretačného uniformizmu. Tiež o tom je dialóg skladateľa **Petra Zagara** a klaviristky **Ivy Pogorelič** na margo nedávneho koncertu **Iva Pogoreliča** vo Viedni.

Etnomuzikologička **Jana Belišová** je dlhodobo v kontakte s **rómskou hudbou** v jej prirodzenom prostredí a podáva o tom fascinujúce svedectvá. Aj v rozhovore s Janou Ambrózovou – pustíte si k nemu niečo z terénnych záznamov na webovom portáli *Žudro E Zbierka* a vykročíte z ďalšej bubliny.

Bublinu európskej artificiovej hudby zaujímavo nasvecuje rozhovor s gitaristom a skladateľom **Mariánom Budošom**, ktorý žije viac než 20 rokov v **Austrálii** a svoj nový profesionálny priestor predstavuje ako svet bez umeleckých predsudkov, svet slobodnej voľby „ako komponovať“.

Opäť sa venujeme situácii v **Opere SND**, predstavujeme **Aliu amnis** – nový ansámbl z východného Slovenska, pripomíname **70-ročné konzervatóriá v Žiline a v Košiciach**, čítať môžete aj o **festivaloch, koncertoch**, nových **CD...**

Ďakujeme, že nás čítate.
Andrea SEREČINOVÁ

Obsah

Koncerty, spravodajstvo

- 2 **Impresie z Allegretta 2022...** L. Dohnalová
- 3 **V žiari monitorov VI** T. Horkay
- 4 **Košická hudobná jar...** T. Horkay
- 5 **Hudba dneška v SNG...** K. Gotthardt
- 6 **A do Prešova... (Prešovské dni klasickej gitary)** R. Kočišová
- 7 **Rozprávkový večer... (Slovenská filharmónia)** R. Kolář
- 8 **Nočné témy v opere...** P. Unger
- 10 **70 rokov Konzervatória Žilina** L. Dohnalová
- 12 **K sedemdesiatke Konzervatória Košice** J. Zelenková
- 21 **K stopám etnickej rôznorodosti (Auris interna)** J. Filip

Hudobné divadlo

- 14 **Aspoň chvíľa so skutočným umením (ŠDKe, Tosca)** M. Mojžišová
- 15 **Kvalitná inscenácia zo slabého muzikálu (Nová scéna, The Bodyguard)** K. Mišovic

Rozhovor

- 16 **„U Rómov som sa priučila ľudskej blízkosti“ (J. Belišová)** J. Ambrózová
- 30 **„Vekom sa viac koncentrujem...“ (M. Budoš)** O. Veselý

Téma

- 22 **Kríza v Opere...** (P. Unger, M. Mojžišová, V. Blaho, M. Drlička)

Na chate

- 28 **P. Zagar a V. Lovranová**

Nová hudba

- 32 **„Mladé publikum hľadá novosť...“ (Alia amnis)** T. Pirníková

Recenzie CD

- 34

Mesačník **Hudobný život**/jún 2022 vychádza z **Hudobnom centre**, Michalská 10, 815 36 Bratislava 1, www.hc.sk/hudobny-zivot / • **Grafický návrh:** Róbert Szegény, Peter Beňo • **Tlač:** ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava • **Rozširuje:** Slovenská pošta, a. s., Mediaprint-Kapa a súkromní distribútori • **Objednávky na predplatné** prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk • **Objednávky do zahraničia** vybavuje Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk • Objednávky na predplatné prijíma aj redakcia časopisu. Používanie novinových zásielok povolené RPPBA Pošta 12, dňa 23. 9. 1993, č. 102/03. • **Indexové číslo** 49215. ISSN 13 35-41 40 (tlačené vydanie), ISSN 2729-7586 (online, pdf verzia). • **Obálka:** R. Harvan: Gitarista • Názory a postoje vyjadrené v uverejnených textoch nie sú stanoviskom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo redakčne upravovať a krátiť objednané i neobjednané rukopisy. Texty akceptujeme len v elektronickej podobe. • Vyhľadávať v dátach uverejnených v tomto čísle môžete na adrese www.siac.sk

Impresie z Allegretta 2022

Stredoeurópsky festival koncertného umenia, nazvaný (či premenovaný) svižným adjektívom Allegretto, prežil. Nesublimoval, ako počet iných kultúrnych podujatí v neprajnej dobe – a to ho ctí. Za jeho prípravou a organizáciou stojí zdatný tím: Hudobné centrum, ŠKO Žilina, RTVS, no aj ďalší priaznivci uznávajúci hodnoty, do ktorých sa oplatí investovať. 31. ročník festivalu prebiehal v Žiline v týždni **od 25. do 30. 4.** Pochopiteľne, bol koncipovaný úspornejšie (počet spolupracujúcich orchestrov, okrem domáceho ŠKO, bol redukovaný), na ansámble, sólistov a ich pekné výkony však nebol skúpy. Uskutočnilo sa dovedna 6 koncertov, na nich sa prezentovalo 12 interpretov zo 6 krajín (okrem domácich aj z Českej republiky, Dánska, Francúzska, Chorvátska, Južnej Kórey). Napriek „komornejšiemu“ rázu treba zopakovať, že tohtoročné Allegretto prinieslo sumár zážitkov, skvelých výkonov, ktoré, tak ako po sebe nasledovali, postupne vytvorili, každý svojím spôsobom, pôsobivú kompaktnú mozaiku. Všetko dianie v Dome umenia Fatra bolo znásobené žiživou atmosférou v audiótórii. Asi sa to iba nezdá, že publikum je po dlhom pôste ešte väčšmi vnímavé a vďačné za dobré umenie...

cúzska trubkárka (Cena primátora Žiliny pre najmladšieho účastníka) **Lucienne Renaudin Vary** (1999) napriek veku žne už dlhší čas po svete triumfy v duu s umeleckým kolegom, akordeonistom **Félicienom Brutom**. Ich žilinské vystúpenie okrem iného znamenalo apartné vybočenie z konformných dramaturgických modelov. Od prvých tónov servírovali žirne gejzíry múzickej pohody a tvorivosti. Program prevažne zostavený z hudby súčasnej akcentoval najmä favorizovaného Piazzollu, no i Bernsteina, Galliana, T. Escaicha a iných, a bol vzorkou brilantnej interpretácie na oboch inštrumentoch. „Laserový“ tón trubky v technicky brilantných pasážach, ale aj clivé, nostalgicky predchnuté skladby zneli v podaní mladej umelkyne autenticky, zmysluplne a zasvätené. Akordeón bol nielen komplementárnym „kolegom“, ale tiež emancipovane tvoril, sekundoval, zvukovo podčiarkol a puncoval najmä šantivo zaliečavé tangá. Mladí Francúzi vyvolali búrky nadšenia, ich osobitná šou naplnená šarmom a „briom“ ostane v zozname svetlých zážitkov festivalu... Cenu festivalu Allegretto tentoraz získal famózný violončelista z Dánska **Jonathan Swensen**, ktorý sa predstavil so sprievodom

appassionato, exponované v Debussy, sa u Schnittkeho presunulo k iným ťažiskám estetiky, ktoré s prehľadom rozviedol a zavŕšil v poslednej sonáte večera, v Šostakovičovej biografickej „spovedi“. Štrauch bol nielen pohotovým a inšpirujúcim sprievodom, ale aj tvoriacim spoluhráčom; obaja páni predviedli skvelý prienik do hlbín tlmočených myšlienok. Napredujúce kvality mladého koncertného umenia u nás reflektuje aj podujatie, ktoré je už zákonite integrálnou súčasťou festivalu, a to Koncert víťazov súťaží slovenských konzervatórií. Po trojročnej absencii sa znova hlásil so solídnym zastúpením aj úrovňou adeptov. Košice reprezentovala violončelista **Veronika Nurijska**, bratislavskú školu organistka **Lenka Lennerová**, podobne ako **Viliam Kozánek**, ktorý zaujal vyspelým vokálnym prejavom (Blodek a Scarlatti), a osobitne huslistka **Simona Bohovičová** (Bruch). Aplauz vyvolal **Pavol Bohdan Zápotočný** zo Žiliny, už pár rokov obhajujúci svoje danosti, okrem interpretačných aj tie kompozičné. Ďalším z účastníkov Allegretta bol **Belfiato Quintet** (O. Reiprich, J. Souček, J. Javůrek, J. Hudeček, O. Vrabec), dôstojne reprezentujúci stáročné české tradície dychových súborov. V jeho podaní zaujalo najmä *Dychové*

A. Štrbová sa na otváracom koncerte predstavila v *Hobojovom koncerte R. Straussa* (foto: R. Kučavík)

Netradičnú inštrumentálnu kombináciu vytvorili francúzski umelci L. Vary a F. Brut (foto: R. Kučavík)

Cena festivalu z ostatného ročníka dala príležitosť zopakovať svoju prezentáciu na 31. ročníku českému dirigentovi **Františkovi Mackovi**. Žilinský orchestr viedol na otváracom koncerte, kde priaznivo prekvapil stvárnením skladieb Mira Bázlika aj dramaturgickým „objavom“, kompozíciou baskického skladateľa Juana C. de Arriagu. Vrchol koncertu však znamenal *Koncert pre hboj D dur* od R. Straussa so sólistkou pôsobiacou prevažne vo Švajčiarsku, **Annou Štrbovou**. Bol to harmonický súbor prenikavej muzikality, suverénnych zainteresovaných pohľadov na dielo, ale aj krehkej noblesy. Ocenená fran-

Filipa Štraucha, slovenského klaviristu dlhodobo pôsobiaceho v Dánsku. Nevšedne dôvtipný a premyslený program ponúkol sonáty od Debussyho, Schnittkeho a Šostakoviča. Takúto dramaturgiu na profilovú prezentáciu si môže trúfnuť zostaviť len zdatný hudobník s akribiou, vysokou dávkou hudobníckeho čítania. Violončelista fascinoval už od prvých taktov Debussyho, s maximalisticky vystavanou textúrou diela, s duchovným fundamentom a ekvilibristickou technikou. Krásny zvuk jeho (zrejme vysokokvalitného) nástroja bol plne v službe plastickej tónotvorby, doplnenej vkusným vibratom. Jeho výrazové

kvinteto z impozantnej tvorby Pavla Haasa. V rámci českého večera zaimponoval tiež klavirista **Jakub Sládek**, ktorý uplatnil svoj obsažný potenciál najskôr v dvoch sonátach: Sergeja Rachmaninova (*Sonáta č. 2*), no hlavne Bohuslava Martinů, s ktorého dikciou sa krásne a do dôsledkov stotožnil, zdôrazniac podmanivú poéziu tohto autora. Klavirista upozornil aj na svoj širšie koncipovaný profil v súhre s členmi ansámblu v Mozartovom *Kvintete Es dur*. Vokálny odbor bol na tohtoročnom festivale zastúpený v menšom počte, než býva zvykom. Zvláštne širokodycho postavený program